

ĎÁBLÍK

ELEKTRONICKÝ MĚSÍČNÍK PRO ČLENY A PŘÁTELE SDRUŽENÍ CALLA

Milí čtenáři,

jeden z mých oblíbených autorů (v dnešní éře okázalého postmoderního pohrdání vši klasikou se až stydím přiznat, že je to Svatopluk Čech) napsal jako začínající prozaik příběh, jehož hrdinovi, žijícímu v odlehlém zámku, věnoval i tuhle větu: „pak bloudil zase zpustlým parkem, z něhož byl copatý jeho děd přírodu latěmi a nůžkami vyhnal a do něhož nyní opět příroda slavila svůj vjezd“. Květnový Ďáblík Vám přinášíme s upřímným přáním, abyste v tento májový čas co nejčastěji nalézali místa, kde příroda slaví svůj vjezd i dnes, avšak sešla se nám tentokrát témata spíše ekologicko-technická. V souvislosti s černobylským výročím k nám jaksi přirozeně vklouzla problematika Temelína, úložišť a pokusu o novelu atomového zákona. Minulé týdny byly rovněž věnovány problematice odpadů a odrazilo se to i v našich textech. Referujeme, jak proběhl Den země v Českých Budějovicích, a zkusíme vás získat pro Týden udržitelného rozvoje. Zveme vás i na břehule a do slaměného domu. A nepochybujeme, že vás zaujmou zprávy o lidech, kteří usilovně vyhánějí přírodu onačejšími nástroji, než jsou nůžky a latě: přinášíme výsledky Ropáka roku a Zelené perly. Přidáváme i upozornění na katalog KRASEC, který obsahuje nabídku akcí, jež organizace sdružené v této síti mají naplánované nebo je mohou uspořádat podle vaší poptávky. Přejeme klidné májové počtení.

Tomáš Malina

Výhody jaderného průmyslu zachovány

Novela atomového zákona měla začít odbourávat systémové výhody jaderné energetiky. V senátní verzi měla umožnit obcím a krajům účastnit se povolování jaderných elektráren, úložišť radioaktivních odpadů a dalších zařízení. Z nich jsou dosud vyloučeny, a to i tehdy, když se jaderné zařízení nachází na jejich území. Poslanci však 19. dubna během druhého čtení patnáctiměsíční cestu novely atomového zákona Parlamentem ukončili. Poslali ji totiž k opětovnému projednání do výboru. To v čase končící Sněmovny znamená totéž, co její zamítnutí. Noví poslanci se k ní jednoduše nemohou vrátit. Pokud se najde jejich početná skupina, která předloží novelu jako svůj návrh, pak teprve vše začne znovu od počátku.

Při hlasování bylo přítomno pouhých 96 poslanců, pro vrácení pak stačilo i 56 „zvednutých rukou“. Proti návrhu na vrácení jich hlasovalo 34, zejména z klubu KSČM. Ostatní se tímto způsobem snaží neztratit hlasy voličů z lokalit, jimž hrozí úložiště či z obcí od jaderných elektráren, kteří všichni novelu očekávali.

Samozřejmě se budeme i nadále snažit novelizovat atomový zákon a napravit tak dnešní nedobry stav. Nyní však záleží na výsledku voleb do Poslanecké sněmovny, při nové verzi opoziční smlouvy by něco takového postrádalo smysl.

Edvard Sequens

Co nám o Temelíně neřekli?

Občanská sdružení Jihočeské matky, Calla a OIŽP získala informace dokazující, že se JETE potýká s mnoha závažnými problémy. Ukazuje se, že Státní úřad pro jadernou bezpečnost řadu těchto záležitostí bagatelizuje a mlčky toleruje.

Degradace jaderného paliva

Objevují se závažné problémy se změnami geometrie paliva od firmy Westinghouse. Prodloužení a ohnutí palivových souborů se vymyká dosavadním praktickým zkušenostem firmy. Ohnutí způsobuje nedostatečnou průchodnost pro klastry, které pak nemohou plnit svůj účel. Problém přímo souvisí s jadernou bezpečností,

protože klastry slouží jako regulace výkonu reaktoru, včetně jeho rychlého odstavení. V polovině roku 2005 až polovina klastrů na 1. bloku zcela nedosedla.

Zároveň dochází k opotřebení palivových tyčí třením, v důsledku čehož mohou vznikat netěsnosti. Defekty palivových tyčí jsou doprovázeny únikem radioaktivních plynných štěpných produktů z palivových tyčí, přičemž pravděpodobnost defektu roste s počtem změn výkonu bloku. Radionuklidy, které o netěsném palivu svědčí, byly indikovány na obou blocích.

Netěsnost palivových tyčí je porušením první bariéry mezi radioaktivními látkami a životním prostředím. Štěpné produkty se tak dostávají do ovzduší. Poměrně často jsou překračovány tzv. zásahové úrovně pro vypusti radioaktivních látek do ovzduší (v roce 2005 celkem 8x). Opravy netěsných armatur jsou odsouvány až do předem plánovaných odstávek, aby nedocházelo k dalším výpadkům výroby elektřiny.

ČEZ se snaží tyto problémy řešit změnou konstrukce palivových souborů nebo jejich materiálového složení. Než se tak stane, hrozí nebezpečí, že dojde k hromadnému poškození pokrytí palivových tyčí, což zvýší riziko úniku radioaktivních látek do životního prostředí. Deformace palivových souborů zvyšuje riziko chybné regulace a řízení reaktoru.

Koroze v oblasti víka reaktoru

V květnu 2005 došlo při najíždění 2. bloku JETE k přelití roztoku kyseliny borité přes řadu komponent reaktoru. V důsledku toho zkorodovaly všechny ocelové materiály, které nebyly na povrchu pokryty vrstvou nerezavějící oceli. ČEZ v interní zprávě uvádí, že „s tímto typem korozního napadení není možné trvalé provozování reaktoru“. ČEZ přesto dále reaktor provozuje. Vzhledem k tomu, že koroze poškodila i svorníky příruby reaktorové nádoby, lze očekávat potíže při roztěšňování reaktorové nádoby při výměně paliva. Tisíce litrů kyseliny borité uniklo v JETE již v roce 2004 a naposledy i v lednu 2006 na druhém bloku.

Úniky tritia

Tritium je přirozeným vedlejším produktem štěpení radioaktivního materiálu. Tvoří objemově největší podíl z oficiálně přiznané uvolňované radioaktivity z JETE. Průměrná aktivita tritia ve Vltavě v profilu Kořensko činila v letech 2001 a 2002 asi 2 Bq/l. Po najetí 1. bloku došlo ke zvýšení aktivity tritia v profilu Kořensko zhruba 100 krát.

Podle interních zdrojů došlo v srpnu 2003 k překračování předpokládaného průměrného měsíčního množství tritia ve vodách vypouštěných do Vltavy. Nešlo přitom o havarijní stav, ale o vědomé nedodržení projektu. Provozovatel k tomu uvádí: „Nakládání s tritiovými vodami nelze hodnotit jako plně projektové s ohledem na vracení těchto vod zpět do technologie.“ K nápravě došlo teprve poté, když hrozilo překročení stanovených limitů pro vypouštění tritia do vodoteče. I když roční limit výпустů tritia do vodotečí nebyl překročen, hodnoty jeho naplnění se k konci roku 2004 blížily 52% ročního limitu.

Limity celkového objemu vypouštěných tritiových vod uvedené v Předprovozní bezpečnostní zprávě (dokument, na jehož základě dostala elektrárna veškerá potřebná povolení) nepovažoval provozovatel za závazné a omezující. Provozovatel v roce 2005 zažádal o změnu podmínek v závazném dokumentu Limity a podmínky, této žádosti SÚJB promptně vyhověl. Nově stanovená podmínka umožňuje tzv. „epizodní události“, při nichž je vypouštěno větší množství tritia, než připouštěla podmínka původní.

V únoru 2004 byla přítomnost tritia zjištěna v retenční nádrži Býšov. Zdrojem tritia byly pravděpodobně jeho úniky ze sekundárního okruhu, ve kterém by se tritium nemělo vyskytovat. Podle interních zpráv byla v prosinci 2003 poprvé zjištěna zvýšená koncentrace tritia v Praze v Podolí v koncentraci 10 Bq/l. I když je tato hodnota hluboko pod limitem množství tritia pro povrchové vody (4000 Bq/l), je třeba věnovat této problematice zvýšenou pozornost s ohledem na stále více diskutovaný problém vlivu nízkých dávek záření na lidské zdraví. Tritium je navíc prvek se schopností kumulace v nukleových kyselinách buněčného jádra, což může ve svém důsledku vést např. k poškození buněk imunitního systému. Nejnovější studie dokonce hovoří o genetické toxicitě tritia.

Tyto informace v nás vzbuzují přesvědčení, že Státní úřad pro jadernou bezpečnost neplní roli nezávislého dozorného orgánu. Domníváme se, že se snaží problémy na JE Temelín zlehčovat, případně že inspektoři úřadu nemají vše potřebné pod kontrolou. Obrátili jsme se proto s žádostí na předsedu vlády, předsedy

hospodářských výborů Sněmovny a Senátu Parlamentu ČR a rovněž na předsedy nejvýznamnějších politických stran, aby se zasadili o koncepční změnu a podřízení SÚJB Ministerstvu životního prostředí.

V nejbližších týdnech by mělo být rozhodnuto o odvoláních, která proti kolaudačnímu rozhodnutí na provoz 1. bloku JETE podala občanská sdružení Jihočeské matky, Calla a V havarijní zóně JETE. Podle našeho názoru by z důvodů pochybností o dodržování úrovně jaderné bezpečnosti a provozní spolehlivosti, nemělo být Ministerstvem pro místní rozvoj kolaudační rozhodnutí potvrzeno.

Podle společné tiskové zprávy Cally, Jihočeských matek a OIŽP Edvard Sequens

Hledání úložiště v mezičase

Konsorcium firem Geobariéra dokončilo Správou úložišť radioaktivních odpadů objednané práce na projektu „Provedení geologických a dalších prací pro hodnocení a zúžení lokalit pro umístění hlubinného úložiště“. Oponované výsledky prací jsou k dispozici na www.surao.cz. Starostové obcí, kterých se aktivity státu týkají, je obdrželi na CD a SÚRAO je pošle jistě každému, kdo si o ně požádá. Je to čtení obsáhlé s mnoha mapami, ale nikoliv nezvládnutelné. Výsledkem práce je prakticky zmenšené území již dříve vybraných lokalit, přičemž žádná z nich není navržena k vyřazení. Naopak pro všechny lokality jsou navržena budoucí průzkumná území a pak také možnosti pro umístění povrchového areálu úložiště s ohledem na napojení na silnici či železnici a další infrastrukturu. Za zmínku stojí, že jeden z oponentů doc. Melichar navrhl vyřadit lokalitu Blatno z dalších zkoumání pro problematická tektonická porušení, což v předložených výstupech nebylo akceptováno. Kriteřiem pro rozhodnutí, na kterých lokalitách se pustit do hornických průzkumů, bude akceptace ze strany obcí a jejich obyvatel. Nyní tedy bude mít SÚRAO několik let, aby přesvědčilo starosty pomocí infocenter, seminářů, či zahraničních i českých výletů, že je to pro obec vlastně velká výhoda, mít v okolí jaderné zařízení. Nebo že by nebyla?

Podle některých zpráv, které kupodivu šíří i předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost Dana Drábová, však konečné úložiště nebude ani potřeba. Ruská firma TVEL, která pro Jadernou elektrárnu Dukovany dodává palivo, přišla v minulých dnech s nabídkou na přepracování použitého paliva z českých jaderných elektráren. ČEZ s tím zatím nepočítá, hodlá vyhořelé palivo dále skladovat ve skladech u elektráren. Pro deník Vysočina ruskou nabídku komentoval vedoucí palivového cyklu ČEZ Jaroslav Vokurek takto: „Je to i otázka morálky, jestli máme právo odkládat náš odpad do Ruské federace. Oni mají někdy problém dodržet evropské normy. Čili musíme být v tomto směru hodně obezřetní.

Nerad bych se někde dočetl, že palivo z ČEZu nadělalo v Rusku nějaké problémy.“. S takovým postojem se lze jen ztotožnit, důvodů pro obavy z odvozu právě do Ruska je více než dost. Konečně, jak nás přesvědčil nejen Černobyl, radioaktivita politické hranice neuznává.

V uplynulých dnech byl zavezen poslední, šedesátý kontejner CASTOR do meziskladu vyhořelého jaderného paliva vedle dukovanských reaktorů. Osvěžme si při té příležitosti zase něco slibů místním obyvatelům. Aby záměr postavit v Dukovanech mezisklad prošel přes nesouhlas okolních obcí, slíbila vláda premiéra Pitharta v roce 1992 svým usnesením č. 213 omezení kapacity tohoto zařízení na 600 tun paliva. Tedy právě tolik, kolik v něm v tomto okamžiku zaplnění je. To však ČEZu nemohlo stačit, pokud chce štěpit uran v Dukovanech i nadále. Jen co tedy byly prstičky ve dveřích, drala se za nimi celá ruka. Již od roku 1993 ČEZ zahájil práce na vyhledávání lokality pro nový centrální mezisklad (tj. dohromady pro JEDU i JETE) na různých místech České republiky. Představa, že by se měli stát sousedy tak „zářivého“ materiálu, jako je vyhořelé jaderné palivo, na většině vytipovaných míst samozřejmě nenadchla občany ani místní politiky. Nicméně jak ohrožených lokalit ubývalo, utíchal i odpor. V roce 1996 ČEZ prezentoval studii posuzující pět konečných variant. Jedna z variant se týkala výstavby dvou meziskladů v lokalitách obou jaderných elektráren, další varianty byly uvažovány jako mezisklad centrální, a to v JE Dukovany, v JE Temelín, u Batelova na Jihlavsku nebo na Skalce v okrese Žďár nad Sázavou. Na základě výsledků zmíněné studie zrušila Klausova vláda již v roce 1997 vládní usnesení, kterým byl dukovanský mezisklad kapacitně omezen. Dnes se tedy staví další s kapacitou 1340 tun. Jen se již nejmenuje mezisklad, ale sklad. Kdo ví, jak dlouho zde odpadní vyhořelé jaderné palivo (v novořeči jaderného průmyslu zvané „použité“) vlastně bude. Opětovně se prokázalo, že vládní záruky v České republice znamenají ještě méně, než sliby meteorologů, že po letošní zimě povodně opravdu, ale opravdu nehrozí.

Edvard Sequens, psáno pro časopis Krasec

Vydělává ČEZ, hazardujeme všichni

Jistě si ještě mnozí vzpomeneme na hesla jako „Bez Temelína nás čeká návrat ke svíčkám“, „Temelín zachrání severní Čechy“, „V ČR hrozí nedostatek elektřiny!“ apod. Těmi byla v devadesátých letech ze strany společnosti ČEZ a zainteresovaných státních úředníků i politiků doprovázena debata o dokončení jaderné elektrárny v Temelíně. Měla navodit dojem, že pokud tento relikv socialismu nepostavíme, čekají nás dlouhé zimní černé hodinky se svitem petrolejky v prochlazených domácnostech. Dnes, kdy se již Temelín snaží vyrábět elektřinu, se na věc můžeme podívat s odstupem.

V celé České republice je nyní k dispozici nejméně 17 400 MW instalovaného výkonu všech elektráren (jaderných, tepelných, velkých a malých vodních, ale také již i větrných a spalujících biomasu). Pravda, reálně to bude poněkud méně, protože právě temelínské bloky jsou značně nevyzpytatelné a často jsou na kratší či delší dobu mimo provoz. Ale pro úplnost se držíme oficiálních statistik. Zmíněný výkon není v plném rozsahu k dispozici konečným spotřebitelům, neboť část vyrobeného proudu využijí samotné elektrárny na vlastní spotřebu, malá část poslouží pro čerpání vody v přečerpávacích vodních elektrárnách a zapomenout nesmíme ani na elektřinu, která se přemění v teplo během přenosu a transformací. Celkem tedy musíme odečíst asi dvacet procent – reálně tedy máme v tuzemsku k dispozici nejméně 13 900 MW výkonu. Je to hodně nebo málo?

V posledních letech nepřekročila nejvyšší okamžitá roční spotřeba elektřiny 11 400 MW, a to během mrazivých dnů v zimních měsících, v létě to bývá kolem 8 000 MW. Jak vidno, máme elektřiny nadbytek a bez obtíží bychom se obešli i bez drahého Temelína. Místo toho se ale ČEZ s vládním svolením orientuje na masivní exporty elektřiny, v jejichž objemech usilujeme o první příčku v Evropě. Ostatně při přepočtu na obyvatele již ČEZ neslavnou nejvyšší metu zdolal. Čistý český export elektřiny v roce 2005 převýšil dvanáct TWh. To je více než činí roční výroba celé jaderné elektrárny v Temelíně – ta dosáhla asi 11 TWh. Za tyto vývozy inkasoval ČEZ při zvyšujících se cenách elektřiny na evropském trhu více než sedm miliard korun. Zbýlý podíl na čistém loňském zisku ve výši 22,3 miliardy vyinkasoval na nás, svých reálně zajatých zákazníků doma.

Politici spjatí s průmyslem nám říkají, že je lhostejno, zda se vyváží elektřina nebo boty, zboží jako zboží. Jenže to opravdu jedno není. Aby se jaderné elektrárny prosadily na trhu a jejich provozovatelé se mohli chlubit „levnou“ elektřinou, musí být v řadě případů zvýhodněny proti jiným způsobům získávání energie. V první řadě jejich provozovatelé neplatí reálné náklady na budoucí uložení vyhořelého jaderného paliva. Každoroční platba, kterou ČEZ odvádí na státní jaderný účet, je totiž spočítána z daleko nižší částky než s jakou kalkulují ve vyspělých zemích.

Velkým náparem na budoucí státní rozpočet může být také likvidace odstavené kontaminované elektrárny, neboť zvláštní rezerva ČEZ speciálně pro tyto účely je opět podle prvních evropských zkušeností s rozebíráním reaktorů podhodnocena několikanásobně. Navíc existuje i riziko, že provozovatel rezervu na likvidaci použije v případě krachu – a v tom mu nikdo nezabrání.

Neoprávněnou konkurenční výhodu na trhu s elektřinou získává Temelín také zvýhodněním při pojištění rizik. Atomový zákon omezuje odpovědnost ČEZu za škody způsobené případnou jadernou havárií výší maximálně 6 miliard korun, což vůbec neodpovídá možným dopadům jaderné nehody. Pro názornost – podle odhadu japonské prefektury Ibaraki dosáhly škody způsobené vážnou jadernou havárií v továrně na zpracování uranu v Tokai v září 1999 částky asi 220 milionů dolarů, tedy přesáhly 5 miliard Kč. Tento odhad zahrnuje ztráty rybářů, zemědělců, majitelů lázní a dalších provozů. V případě havárie jaderné elektrárny může dojít k mnohem rozsáhlejší škodám než v případě havárie v Japonsku. Jen hodnota nemovitostí v okolí JE Temelín jde podle Sdružení měst a obcí regionu JETE do bilionů korun. I proto nové mezinárodní smlouvy věnované jaderným škodám požadují odpovědnost vyšší, než má dnes ČEZ. Ze svých daní platíme rovněž policejní a vojenskou ochranu jaderných elektráren, přepravy čerstvého i vyhořelého paliva i část nákladů na havarijní připravenost okolních obcí.

Náklady, spojené s obrovským a rizikovým kolosem jaderné elektrárny, jsou seriózně nevyčíslitelné a často dopředu neodhadnutelné. Žádná firma by zřejmě nebyla ochotna nést plnou odpovědnost. Proto musí ručit stát, všichni jeho občané. Ten nás ovšem balamutil, když nás přesvědčoval, že Temelín nezbytně potřebujeme všichni. Anebo jsme špatně pochopili, že je státu milejší zájem ČEZu než jeho občanů.

Edvard Sequens, psáno pro Literární noviny

Rozšíření skládky v Lišově musí být posuzováno v procesu EIA!

V těchto dnech vydalo Ministerstvo životního prostředí závěr zjišťovacího řízení pro záměr společnosti A.S.A. České Budějovice rozšířit skládku pro ukládání komunálního odpadu v Lišově. Hrubě se tedy mylili lišovští radní, kteří spatřují v dalším provozu skládky bezpracný zisk pro městskou pokladnu, i českobudějovická radnice, která vlastní čtvrtinový podíl společnosti A.S.A. Obě města se raději k záměru nevyjádřila a zaujala pozici mrtvého brouka. Pouze odbor životního prostředí magistrátu upozornil na nedostatečné vyhodnocení vlivu na krajinný ráz, ale spokojil se s alibistickým konstatováním, že vznesené připomínky lze odstranit v následných správních řízeních, a že tedy není potřeba zpracovávat dokumentaci EIA. Samozřejmě, že si na radnici uvědomují, že náklady na pořízení dokumentace jdou i z jejich kapes, resp. z podílu města ve společnosti A.S.A.

Jiný názor na umístění nové skládky na starých ekologických zátěžích (neutěsněná skládka) má odbor životního prostředí Jihočeského kraje. Ten navíc požaduje – stejně jako Calla – zpracování aktualizace analýzy rizik zejména z důvodu, že dosavadní analýzy rizik nezohledňují záměr realizovat stavbu nové skládky na tělese skládky staré. Odbor odpadů Ministerstva životního prostředí uvedl ve svém stanovisku, že postrádá informaci o souladu záměru rozšíření skládky s Plánem odpadového hospodářství Jihočeského kraje.

Samozřejmě, že postrádá informaci o souladu, když se o soulad nejedná, a to ani s Plánem odpadového hospodářství města České Budějovice. Stávající kapacita 450 tis. kubických metrů představuje při ročním ukládání 40 tis. kubiků pro skládku konečnou v roce 2007! Podle slibů A.S.A. mělo dojít v areálu Lišovské skládky k vybudování provozu na třídění odpadů a zbývající kapacita využita na ukládání zbytkového odpadu. Místo toho salámovou metodou usiluje o prodloužení provozu na dalších dva a půl roku s režimem ukládání „všeho“. V jihočeském regionu je přitom v provozu dalších 25 skládek, z nichž nejbližší v Růžově u Borovan má kapacitu 300 tis. kubiků. Bohužel se ale jedná o konkurenční firmu, takže pro každého, kdo se zabývá likvidací odpadů, je výhodné mít vlastní skládku a krajský úřad tomu boji o dostatek odpadů mlčky přihlíží. Teoreticky se může stát, že přes proklamativní i směrná čísla o recyklaci a o využívání odpadů nebudeme mít nakonec v kraji dostatek odpadů, abychom nakrmili spalovnu v Mydlovarech a všechny skládky. A pak nezbyvá nežli „spásný“ a pouze na oko odsuzovaný dovoz odpadů. Jaké vyjádření dala Calla ke zjišťovacímu řízení na základě předchozích zkušeností v kauze skládka Lišov? (podstatně kráceno)

- S odvoláním na schválený plán odpadového hospodářství ČR, Jihočeského kraje i dílčí POH města České Budějovice **nesouhlasíme s dalším rozšiřováním skládky Lišov**. Výše uvedené dokumenty preferují využívání odpadu jako suroviny a pouze se zbytkovou částí je uvažováno pro skládkování. Předložený záměr toto zcela ignoruje a předpokládá prosté ukládání odpadu bez uplatnění technologií minimalizující druh a objem odpadu, např. dotřídňovací linka, kompostárna apod. - přestože v dlouhodobých prognózách bylo s těmito technologiemi uvažováno. Doporučujeme proto správnímu orgánu, aby ve smyslu ust. § 6, odst. 4 zákona č. požadoval předložení variantního řešení zohledňujícího nejen výše uvedené technologie, ale vycházejícího i z produkce odpadů v regionu a z možností jeho likvidace ve stávajících zařízeních. Domníváme se, že toto vyhodnocení je nezbytné pro stanovení limitů likvidace odpadů jednotlivými způsoby ve vztahu k jeho produkci. Také z hlediska rozvoje regionu a s přihlédnutím k ÚPD se jeví nadbytečné zvažovat další rozšiřování skládky Lišov s rizikovými faktory při skutečnosti dlouhodobé životnosti skládky Růžov. S rozšířením skládky Lišov nesouhlasíme zejména z těchto důvodů:
- Konstatovat, že umístění skládky je vázáno na dostupné pozemky a není navrženo ve více variantách, je paradoxní, neboť investor musí vycházet z vlastnických vztahů, a pokud nelze na jeho pozemcích realizovat investiční záměr, pak jej musí přehodnotit. Na tuto skutečnost, respektive omezenou kapacitu, jsme rovněž v roce 2000 upozorňovali a vycházeli jsme mimo jiné z příslibů investora, že konečnou fází bude v areálu vybudování průmyslového komplexu na likvidaci a především využívání odpadů. Tato prognóza vycházela nejen z reálné kapacity a limitů úložiště, ale i

vývoje a trendů v odpadovém hospodářství. Kromě minimální snahy o třídění odpadu jsme však z těchto plánů nezaznamenali nic.

- Nová skládka je situována převážně na bývalé vrchní skládce, kam byl v minulosti ukládán komunální i průmyslový odpad z nedaleké Jitony (laky, barvy...). Jedná se proto přes vybudování monitorovacích objektů o významnou ekologickou rizikovou zátěž, s níž nelze spojovat žádné další skládkování. Zbytek náletové zeleně, jak jej charakterizuje zpracovatel oznámení, představuje kostru a základ finálních krajinářských úprav!
- V kapitole C.II.4. je pouze konstatováno, že dotčené území se nachází v CHOPAV Třeboňská pánev bez toho, že by autor např. upozornil na omezení plynoucí z této normy.
- Naprosto nedostatečně je zpracována kapitola C.II.7. Zpracovatel se opírá o geobotanický průzkum z roku 1998 bez potřebné aktualizace. Lesík v areálu je klasifikován jako druhotný smrkový les, což je v rozporu s citovanou druhovou skladbou. Rovněž z přehledu uvedeného taxonu je zřejmé, že se jedná v podstatě o druhově zajímavý biotop s funkcí interakčního prvku mající přímou vazbu na nově zakládaný prvek ÚSES na rekultivované skládce. Zpracovatel se spokojuje s konstatováním, že stávající forma využití pozemku vylučuje výskyt zvláště chráněných druhů. Toto tvrzení není doloženo reprezentativním fytoecologickým snímkem pokryvnosti, zastoupením invazních a ruderalních druhů, včetně indexu rudarity, vylučujícím nebo potvrzujícím subjektivní hodnocení kvality území.
- V kapitole C.II.8. je naprosto laicky a nedostatečně provedeno vyhodnocení vlivu nové skládky na krajinný ráz. Autor se ani neobtěžoval převzít podstatné části dokumentace z posuzování etapy č. I. a souvisejících správních řízení, v tomto případě řízení dle § 12 zákona č. 114/1992 Sb. Lze souhlasit s tvrzením, že skládka tvoří dnes dobře identifikovatelné antropogenní těleso v krajině. Toto je negativum, na které jsme upozorňovali v roce 2000, a předpokládáme, že tato skutečnost bude dostatečně vyhodnocena. Tvrzení, že se toto těleso neuplatňuje v dálkových pohledech, není doloženo. Naopak, naše zkušenosti jsou opačné. Zavádějící je manipulace s kótami rostlého terénu, nejvyšším bodem mezi prostorem skládky a tělesem stávající provozované skládky. Na základě pohledově exponovaných dálkových pohledů je naprosto zřejmé, k jakému převýšení v tomto území došlo, a to jak ve srovnání se stávajícím plechovým objektem, tak zejména v horizontálním pohledu směrem od obce Hůrky a komunikace Třeboň – Lišov. A právě tyto pohledy dokumentují, k jak vážně by byl krajinný ráz narušen.
- Zpracovatelé neuvádějí mezi riziky skládky možnost zahoření, ačkoliv to je s ohledem na způsob a druh ukládaného odpadu v tomto případě celkem běžný jev!
- Není cílem a smyslem tohoto stanoviska porovnávat předložený záměr s dokumentací a využitím odborných podkladů pro předchozí etapu. To očekáváme od investora a zpracovatelů dokumentace, neboť jsme přesvědčeni, že záměr musí být přes naše nesouhlasné stanovisko, prezentované již v této fázi, podroben komplexnímu posouzení ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb., a to jak z důvodu porovnání a vyhodnocení záměru se stávajícím stavem, tak i z důvodu zapojení veřejnosti.

Vladimír Molek

Obalovnu živičných směsí u Slavětic nechce nikdo kromě investora

Proti úmyslu společnosti Lesostavby Třeboň a.s. vybudovat nedaleko obcí Slavětice a Všemyslice obalovnu asfaltových směsí se nyní zvedla další, ještě masivnější vlna odporu než po loňském prvním kole projednávání tohoto investičního záměru. Investora nezviklal ani nesouhlas obcí Albrechtice a Všemyslice, jejichž katastrů se stavba a provoz obalovny dotýká, a zadal zpracování dokumentace: tu pořídil ing. Hezina (autor posouzení rekreačního areálu Rajchětov a celé řady kontroverzních staveb). Podle veřejnosti i občanských sdružení tato dokumentace hodnotí vliv na životní prostředí neobjektivně. Konečné slovo bude mít v celém procesu krajský úřad, který zadá zpracování nezávislého posudku a svolá veřejné projednání. Teprve poté může být vydáno stanovisko umožňující zahájení nezbytných stavebních řízení.

Již dnes, krátce po obdržení 35 připomínek včetně petice, kterou podepsalo 400 občanů, je ale jasné, že kraj se touto dokumentací nespokojí: s jedenácti připomínkami ji vrátil k doplnění. To se stává opravdu málokdy a uvidíme, zda investor bude ve svém ataku pokračovat. „Krajský úřad uvádí, že předložená dokumentace nereflektovala plně závěry zjišťovacího řízení a připomínky v některých vyjádřeních jsou natolik závažného charakteru, že příslušný orgán dospěl k závěru vrátit dokumentaci k doplnění.“

Jaké jsou hlavní výhrady proti obalovně v lomu nedaleko Slavětic, který neuvážlivě povolili obce znovu otevřít, místo aby zde probíhala přirozená sukcese? Občané se obávají o zdraví a klid. Děsí je zejména prašnost a hluk z lomu, kde má být obalovna postavena a jehož provoz se díky obalovně podstatně zintenzivní (k tomu přibude znečištění ovzduší nebezpečnými látkami produkovanými obalovnou a zvýšená doprava na místních komunikacích). Jsou přesvědčeni, že teoretické výpočty, které hodnotí vlivy hluku, prašnosti či pachů nebezpečných látek nebudou odpovídat skutečnosti, a vycházejí přitom ze současné trpké zkušenosti z provozu lomu. Na rozdíl od investora nejsou zastupitelé obcí Všemyslice a Albrechtice k peticím hluší, již podruhé se postavili proti projektu společnosti Lesostavby a na svých březnových zasedáních vyjádřili zásadní nesouhlas s obalovnou. Provoz lomu a obalovny by měl negativní vliv na rozvoj okolních obcí, které chtějí využít atraktivních přírodních podmínek a nedalekého Přírodního parku Písecké hory pro rozšíření bytové a rekreační výstavby. Obalovna by snížila zájem o novou bytovou a rekreační výstavbu a odrazila by se bezpochyby i na ceně stávajících soukromých, obecních i státních pozemků a nemovitostí. Rovněž ekologické zemědělství a agroturistika má zde své opodstatnění, což dokazuje farma chovu koní Gabreta, která s lomem přímo sousedí. Majitelka farmy a jezdeckého klubu Dana Kováčová má vážné obavy o zdraví svých koní, což dokladuje veterinárními posudky.

Sdružení Calla podporuje občanské aktivity této kauze, zúčastňuje se osobně na jednáních petičního výboru a upozorňuje na rizika poškození životního prostředí v širším regionu. Vycházíme přitom ze zkušeností při schvalování obdobných obaloven i z posudku dokumentace, který jsme získali a dali občanům k dispozici. Rizik je v případě obalovny ve Slavěticích více. Počínaje vlastním provozem obalovny a lomu, dopravní, emisní a hlukovou zátěží a konče nedůvěrou v instalování repasovaného zařízení na výrobu asfaltových směsí. Uvědomujeme si nebezpečí, které může obalovna znamenat pro zdejší přírodu a krajinu, a proto doporučujeme investorovi, aby svůj záměr realizoval v některé z průmyslových zón. Doufáme, že stejně jako v případě obalovny u obce Hůry na Českobudějovicku investor pod tlakem veřejnosti a obcí od záměru ustoupí.

Vladimír Molek

Pneumatikové obětiny a bezzubá inspekce ?

Asi na půli cesty mezi Besednicí a Dobrkovskou Lhotkou ve Slepíčních horách, nedaleko bývalého Sýkorova hamru, se nachází Douchův háj. V něm pak najdeme místo nazývané Vandlička, kam přicházeli v úctě lidé ještě předkřesťanských kultur, místo mající zvláštní energetickou sílu. Dnes je zde nad mísovitou prohlubní na žulovém balvanu postavena prostá dřevěná kaplička s obrázkem Panny Marie. Voda z mísy i místo samé má dle pověstí uzdravující účinky. Člověk sem však musí přijít s pokorou a dobrými úmysly. To ctili i staří kameníci při dobývání žuly v nedalekém, asi 100 m vzdáleném lomu.

Ne tak již člověk konce dvacátého století. V krutém kontrastu s romantikou Douchova háje je opuštěný lom pokryt desítkami obřích pneumatik. Několik pneumatik hyzdí i okolní les. V lednu 2004 jsme černou skládku oznámili na Českou inspekci životního prostředí (ČIŽP) v Českých Budějovicích v domnění, že se svými pravomocemi již dokáže zřídit nápravu a potrestat hříšníka, když už si toho nevyšímají místní. Nu, naivity jsme se i přes letité zkušenosti nezbavili. Teprve v červnu 2004 nám ČIŽP oznamuje, že stížnost je oprávněná, že jde o odpad z období před rokem 1990, které zde vyhodilo bývalé „jednotné zemědělské družstvo“.

Sice podle nás dle stavu prorůstajících náletů šlo o období pozdější, ale to ve výsledném efektu není podstatné. ČIŽP trvalo „pouhé“ čtyři a půl měsíce, než na místě po oznámení skládky provedla místní šetření. Inspekce dále píše, že bude zahájeno správní řízení po stanovení odpovědnosti jednotlivých osob ve věci ohrožení a poškození životního prostředí a tímto považuje naši stížnost za vyřízenou.

V říjnu 2004 (pro pořádek – deset měsíců od oznámení) vydala ČIŽP rozhodnutí o uložení opatření k nápravě. Vlastník pozemku, který dostal příkaz pneumatiky odvézt, se odvolal a zpochybnil přesnou lokalizaci. Což by šlo pochopit v širém lese, ale ne ve starém lomu, jehož hranice jsou jaksi přirozeně vytyčeny. Nicméně téměř přesně rok po oznámení skládky, v lednu 2005, Ministerstvo životního prostředí v odvolacím řízení rozhodnutí ČIŽP zrušilo. Dva měsíce poté inspekce tedy přerušuje řízení a žádá Pozemkový úřad v Českých Budějovicích o vytyčení vlastnických hranic daného pozemku.

Po dalším roce není vytyčeno nic, avšak pneumatiky hyzdily Douchův háj jen do jara. Nestalo se tak však fungováním státní správy. Patrně pomohla osobní intervence v obci Vrábče, pod kterou lokalita spadá.

Edvard Sequens

Dům, co půjde zkompostovat

Pasivní domy, které spotřebovávají minimum energie, jsem již viděl, ale pasivní dům ze slámy ještě nikoliv. Se zvědavostí jsem tedy přijal nabídku sdružení EkoWATT na cestu do Dolního Rakouska k návštěvě jedné takové stavby. Uskutečnila se 18. dubna. Na místě v Böhleimkirchen nedaleko St. Pöltenu se náš minibus z Čech setkal s dalšími účastníky ze Slovenska. Na malém semináři jsme si pak vyslechli informace o stavbě, kterou jsme si posléze pořádně „prolezli“.

Za stavbou S-HOUSE, jak se objekt nazývá, stojí skupina GrAT – Gruppe Angepasste Technologie při Technické univerzitě ve Vídni. Nacházejí se v něm kanceláře a přednášková místnost. Cílem bylo zrealizovat dům, který bude minimalizovat nároky na neobnovitelné suroviny, energii, ale zároveň v němž je do maxima dovedena snaha stavět z materiálů, které se po dožití domu nestanou problematickým odpadem. Tedy i v základní dřevěné konstrukci jsou jen minimálně použity kovové spojovací prvky. Dům stojí na betonových pilířcích (které ostatně byly udělány tak, že se po likvidaci domu dají i vytáhnout a použít znovu), čímž se ušetřilo 75 % betonu proti běžným základům a zároveň je konstrukce dostatečně izolována od vlhkosti, neboť neleží na terénu. To je pro slámu, která tvoří tepelnou izolaci (včetně podlahy), důležité; pak vydrží velmi, velmi dlouho. Balíky slámy jsou přivázány konopnými provazy k dřevěným kolíkům na vnitřní konstrukci stěn. Na severní straně jsou zkušebně umístěny a sledovány namísto slámy části tepelné izolace z konopí, vlny či celulózy.

Pro připevnění vnější dřevěné fasády stavitelé vyvinuli velké (délka 36 cm) vruty do slámy z biopolymeru TREEPLAST. Ten je vyroben ze dřeva – dřevěných vláken a ligninu. Kromě jeho rozložitelnosti je tím zabráněno tepelným mostům skrze izolaci. Dalším stavebním materiálem byla hlína (kryje slámu pod fasádou). Ani kamenná dlažba v interiéru nebyla položena do cementu, ale byla přilepena kaseinovým lepidlem. Ochranu proti vlhkosti tvoří i střecha s nezvykle velkým přesahem. Seshora je izolována tenkým přírodním kaučukem a zeleným porostem. Vnější fasáda z borového dřeva je napuštěna lněným olejem, což při absenci povrchového opracování dělá z domu docela slušné struhadlo. Možná se Vám honí hlavou otázky stran požární

bezpečnosti, když dům je ze dřeva a slámy. Je to prosté – slisovaná sláma navíc s nanesenou hliněnou omítkou velmi špatně hoří. Taková stěna podle certifikátu odolá požáru po dobu 90 minut. Požadavek na rodinné domy je 30 minut.

Energetické potřeby domu jsou zajištěny 5 kW kamny na kusovou biomasu, 12 m² solárních kolektorů s tisícilitrovým zásobníkem a samozřejmě rekuperací vzduchu s 30 m dlouhým podzemním přívodem. Jestliže hranice energetické spotřeby pro standard pasivního domu je 15 kWh/m²/rok, dosahuje S-HOUSE v Böhleimkirchen pouhých 6 kWh/m²/rok.

Dům byl dokončen v září 2005 a sbírá první provozní zkušenosti. Pracuje se ještě na okolí domu.. Je velmi příjemné, že v těsném sousedství prosklené stěny domu byl ponechán starý ovocný sad. Je to i účelné, přirozené zastínění v letních měsících spolu s velkým přesahem střechy vyloučilo nutnost instalace chlazení. Více informací o S-House včetně fotogalerie z postupu stavby získáte na www.s-house.at.

Místem druhého našeho zastavení byla stavba ukázkového „plusového domu“ v Maria Ponsee poblíž Zwentendorfu. Firma XENON Consulting zde hodlá předvádět svým zákazníkům, co vše je jim schopna postavit. Plusový dům je takový, který více energie vyrobí pro potřeby dalších, než sám spotřebuje. Základem je dokonalá tepelná izolace bez tepelných mostů.. Zde je to 30 cm minerální vaty různých druhů na zdech, 65 cm celulózové izolace krovu a také 60 cm izolace základů z pěnového skla (vyrobeného navíc z recyklovaného střepu). Výsledkem je potřeba energie ve výši pouhé 3 kWh/m²/rok.

Zdrojem tepla je zde kondenzační peletový kotel ÖKOFEN s proměnlivým výkonem 3 až 10 kW (zajímavostí pak, že dodavatelem peletek z biomasy je ropná firma Shell) a 16 m² slunečních kolektorů. Dům dodává teplou vodu ještě dvěma vedlejším rodinným domům. Elektřinu vyrábí 45 m² fotovoltaických monokrystalických panelů rovněž umístěných na střeše, přebytek je dodáván do sítě. Jinak je dům přespříliš

napěchovaný technologiemi včetně programovatelných vypínačů, automatického zatahování žaluzií v noci nebo řízeného osvětlení. Zajímavostí je i bunkr, který zákazníkovi firma může na přání také postavit (vyvoláno asi blízkostí nespuštěné rakouské jaderné elektrárny Zwentendorf).

Na závěr naší návštěvy novostavby (dokončeno bude v červnu 2006) přijelo pronést pár slov několik krajských i místních politiků. Dozvěděli jsme se mimo jiné, že v obci se připravuje stavba bioetanolového zařízení a že v Rakousku bylo v roce 2005 již více než tisíc energeticky pasivních domů.

Edvard Sequens

Ekotrh pro Zemi

22. dubna 1970 proběhla první kampaň pod názvem Den Země ve Spojených státech amerických. Žádala šetrnější zacházení se zdroji planety a větší ochranu životnímu prostředí. Od té doby slaví Den Země jako mezinárodní svátek životního prostředí každoročně na 200 miliónů lidí z více než 140 zemí z celého světa. Ze Dne Země se tak stala jedna z největších veřejností každoročně organizovaných aktivit. V tento den tak má šanci i ta nejmenší organizace nebo jedinec zařadit svůj malý příspěvek k péči o přírodu do celostátního a celosvětového kontextu.

Po listopadové revoluci se poprvé v roce 1990 spolu s mnoha zeměmi k oslavám Dne Země připojila i Československo. Do letošních oslav Dne Země v Jihočeském kraji se zapojilo více než 35 organizací, škol a spolků s nabídkou více než 50 různých aktivit.

V Českých Budějovicích se konal Ekotrh na Piaristickém náměstí; již tradičně jej organizovalo sdružení Rosa, v letošním roce díky podpoře z grantu Jihočeského kraje. Tento rok to však dlouho vypadalo, že radnice dala přednost konání Evropského vlaku kultury, ale nakonec se obě dvě akce vešly v jeden den na klidné náměstíčko pod kamennou žábou. Stánky se díky organizačním problémům povedlo postavit až s mírným zpožděním, ale i tak mohli návštěvníci od 11 hod. shlédnout prezentaci jihočeských nevládních organizací a řemeslníků.

Co bylo na Ekotruhu k vidění? Sdružení Rosa nabízelo ku prodeji výrobky značky Fair Trade a rozdávalo infoletáky s ekospotřebitelskou tematikou. Na stánku Hnutí Duha jste mohli připojit svůj podpis pod petici proti dovozům odpadů či podobně vyjádřit nesouhlas s plánovanou stavbou nových jaderných bloků v Temelíně. Středisko ekologické výchovy Cassiopeia dalo prostor malým návštěvníkům nakreslit obrázek pro potěchu druhých a informovalo zde o svým programech pro školáky i učitele. Konopný stánek, který připravilo sdružení Konopa ve spolupráci s českobudějovickým konopným obchůdkem § 188, nabízel široký sortiment konopných výrobků – od čajů, čokolády, konopných těstovin přes léčebnou kosmetiku a konopné plasty až po oblečení ze směsné konopné látky. O.s. Konopa připravilo informační materiály o této prastaré kulturní rostlině a vřele odpovídalo na dotazy návštěvníků. Svůj stánek zde rozprostřelo i sdružení Calla se svým ekologicko-energetickým poradenstvím. Současné nabízelo návštěvníkům nové, ještě z tiskárny horké číslo ekologicky zaměřeného časopisu Krasec.

Občerstvit se mohli návštěvníci staročeskou kuchyní paní Marušky. Bramborovým plackách pečeným přímo místě, zelňákům, božím milostem či horké medovině odolal jen málokdo. Dárek či malou pozornost pro své blízké jste mohli pořídit u stánku Rolničky, která nabízela svou originální keramiku, nebo u dalších řemeslníků, kteří nabízeli rukodělné šperky či různé domácí dekorace pro radost. Maminky zde mohly pro své nejmenší pořídit plenky šetrné k životnímu prostředí.

Ekotrh doplnila Strana zelených, která přijela svou Škodou Octavia na řepkový pohon a v rámci své předvolební kampaně oslovovala návštěvníky svým programem.

Slunný pondělní den na Piaristickém náměstí nepřekonal účastí návštěvníků ročníky minulé, ale i tak jej lze hodnotit pozitivně. Všichni našli prostor diskutovat o různých tématech s zástupci jednotlivých ekologických sdružení a vzpomenu si tak na významný den – svátek naší blahodárné Matky Země.

Hana Gabrielová

Výsledky anket „Ropák 2005“ a „Zelená perla 2005“

Celkem 104 členů nezávislé Komise ze 125 rozhodlo o vítězi 14. ročníku ankety „Ropák roku“ o anti ekologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí) a 11. ročníku ankety „Zelená perla roku“ o anti ekologický výrok. Členy Komise jsou např. ekolog Ivan Dejmal, sociolog Jan Keller, filozof Erazim Kohák, písničkář Pepa Nos, teatrolog Vladimír Just atd.

Titul Ropák 2005 získal

1) Vlastimil Aubrecht, zmocněnec vlády ČR pro severozápadní Čechy a poslanec PS P ČR (ČSSD) – Ústecký kraj, Česká republika (302 bodů)

- za zpochybnování přetrvávajícího významu vládou v roce 1991 vyhlášených územně ekologických limitů na ochranu zbytků podkrušnohorské přírody a krajiny a také obcí Horní Jiřetín a Černice před další povrchovou těžbou uhlí, která by mohla prolomením těchto limitů pokračovat až do roku 2061, čímž by se vytěžilo dalších 255 milionů tun uhlí a obě obce by se zlikvidovaly, přestože s jejich zachováním souhlasí téměř deset tisíc signatářů petice, kolem sto dvaceti obcí v kraji, třicet sedm občanských sdružení a také občané v obou obcích podle výsledků platných referend,
- za hlavní podporu při předložení poslaneckého návrhu na změnu zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny spolu s jedenácti poslanci z ČSSD, ODS a KSČM (sněmovní tisk č. 1034), kterým by se téměř zamezila možnost účasti veřejnosti prostřednictvím občanských sdružení při rozhodování správních orgánů, např. nemožnost se účastnit stavebních řízení, nebýt rovnocenným účastníkem správních řízení atd., což je v rozporu s programovým prohlášením vlády, která návrh také zamítla, a s mezinárodními závazky jako je Aarhuská úmluva (po 1. čtení byl schvalovací proces novely přerušen na neurčito).

Zelenou perlu 2005 získal

1) Václav Klaus, prezident ČR (236 bodů)

„Občanská společnost je polemika se svobodnou společností! A je povinností každého demokrata ze všech svých sil, do konce svých věků proti ní bojovat!!!“

z článku Nešťastný debakl zeleného osamělce, Právo, 14. 7. 2005

V anketě Ropák 2005 se na dalších dvou místech umístili:

2) Ing. Milan Urban, ministr průmyslu a obchodu (ČSSD) – Kraj Vysočina, MSK, ČR (223 bodů)

- za podporu další těžby uranu v Dolní Rožince na Žďársku až do roku 2008 s odůvodněním, že jeho cena začala na světových trzích narůstat a že je výhodné na několik let zaměstnat 650 osob, i když se tímto rozhodnutím vlády odloží sanace toxickými a radioaktivními odpady po těžbě a úpravně rud zdevastované krajiny, přičemž ceny českého uranu neobsahují náklady na tyto sanace a na rekultivace,
- za podporu urychleně vybudovat obrovskou průmyslovou zónu Nošovice u Frýdku-Mítku na ploše 260 hektarů s úvahou možného vyvlastnění pozemků ve veřejném zájmu těm, kteří ji nebudou chtít prodat, neboť zóna je nutné urychleně připravit pro společnost Hyundai Motor Company, která zde plánuje od roku 2009 vyrábět tři sta tisíc osobních automobilů za rok, přestože se jedná o velmi kvalitní zemědělskou půdu v rovinném území v blízkosti CHKO Beskydy, dojde k zásahu do krajinného rázu výstavbou velkých výrobních hal a dva a půl kilometrů dlouhého a patnáct metrů vysokého valu proti hluku a světelnému smogu, k zásahu do biotopů téměř třiceti zvláště chráněných druhů živočichů a k vykácení téměř pěti set kusů stromů a přestože ke stavbě mělo výhrady kolem 350 signatářů petice,
- za odmítání rozpočtově neutrální ekologické daňové reformy, přestože vypracování její koncepce je součástí programového prohlášení koaliční vlády, přitom jejím cílem je jednak snížit odvody za sociálního a zdravotního pojištění a zlevnit tak práci a jednak ve stejném objemu peněz vybrat z nové spotřební daně u různých zdrojů energie podle jejich dopadů na životní prostředí.

3) RNDr. Libor Ambrozek, ministr životního prostředí a poslanec PS P ČR (KDU-ČSL) – Jihomoravský kraj, Pardubický kraj, Ústecký kraj, Česká republika (178 bodů)

- za ignorování ekologických rizik při povolení komerčního pěstování Bt-kukuřice pro společnost MONSANTO ČR, s. r. o., i když je tato plodina díky svým rizikům v řadě okolních státech zakázána,
- za podíl při přípravě výstavby plavebního stupně Přelouč v ekologicky cenné lokalitě Slavíkovy ostrovy s více než padesáti vzácnými druhy živočichů a s dosud ještě přežívající největší populací evropsky

vymírajícího, a proto chráněného druhu motýla modráška očkovaného, přičemž stavba kromě tohoto motýla také zlikviduje biotopy vzácných druhů brouků vázaných na dutiny starých stromů, neboť vyřadil dotčené území z návrhu Agentury ochrany přírody a krajiny ČR zařadit ji do evropské soustavy NATURA 2000, takže díky tomu Městský úřad v Přelouči vydal na podzim 2005 územní rozhodnutí; přitom samo ministerstvo netrvalo na splnění řady podmínek v povolené výjimce vydané pro tuto stavbu ze zákona o ochraně přírody a krajiny,

- za zodpovědnost při nekompetentním rozhodování o bezpečnostní zprávě SPOLCHEMIE, a. s.,
- **za nevyhodnocení vlivů návrhu nové chemické politiky EU (tzv. REACH) na životní prostředí,**
- za laxní přístup MŽP k ilegálním dovozům odpadů do ČR a k žádostem o legální dovoz odpadů do ČR ke spalování,
- za netransparentní rozhodování MŽP při výběru firem pověřených zpracováním elektronického odpadu,
- **za selhávání MŽP při posuzování vlivů na životní prostředí při sanaci starých ekologických zátěží,**
- za zrušení tzv. limitů druhé etapy pro kvalitu ovzduší,
- za prosazování příliš měkkého (a ještě nezávazného) limitu pro znečištění ovzduší jemným poléťavým prachem při vyjednávání textu směrnice EU pro kvalitu ovzduší.

V anketě Zelená perla 2005 jsou na dalších dvou místech tyto výroky:

2) Jaroslav Míl, prezident Svazu průmyslu a dopravy ČR (226 bodů)

„Česká republika udělala chybu, když investovala do životního prostředí, protože z toho v podstatě nic nemá.“

z článku Lekce evropanství, Euro, 18. 4. 2005

3) Vladimír Jindra, myslivec z Horní Plané (165 bodů)

„Střílet, střílet, střílet. Nic jiného se s ním nedá dělat. Je to jako s kůrovcem, je potřeba včas zasáhnout a zničit ho.“ (rada, co má člověk dělat, když uvidí rysa ostrovida ve volné přírodě)

z článku U šumavských lovců lebek, Respekt, 17. 1. 2005

Pořadí na dalších místech obou anket přineseme příště.

Vykáceno!

Celý týden jsem tu cestu odkládal a sbíral jsem odvahu jít se podívat jaká spoušť zůstala po vykácení aleje stromů podél silnice ze Říмова na Holkov. Co mi nedochází, proč se tak stalo. Prošel jsem celou cestu a našel jsem jen dva stromy, které byly nějakým způsobem nemocné. V dalších řekneme čtyřech případech byly kořeny mnohaletých stromů natolik vrostlé pod vozovku, že ji zdvíhali a souhlasil bych s jejich odstraněním. Takže proč? Je zvláštní, že k takovému roku nemusí mít silničáři ani žádné povolení. Je zde vyhláška, která stanovuje, že v určité vzdálenosti nesmí být žádná překážka blíže k silnici než na stanovenou vzdálenost a to zřejmě kvůli těm řidičům, kteří svou bezohlednou jízdou a porušováním pravidel silničního provozu ohrožují sebe i druhé a proto často potřebují opustit asfaltem vyhrazený prostor.

Troufám si tvrdit, že vykácení aleje bude mít zpočátku právě opačný efekt a bezpečnost se zde spíše sníží. Za posledních patnáct let si nepamatuji, že by se na tomto úseku cesty stala vážnější dopravní nehoda. Ovšem volný prostor, který poražením stromů vznikl bude svádět k ještě rychlejší jízdě aniž by ovšem bylo patrné, že povrch silnice je v některých místech velmi poškozen nejen kořeny stromů, ale i dlouhou zimou a mnohaletou (ne)činností silničářů při sporadických a laciných opravách. Řešením by bylo vykácení těch stromů, které bezprostředně ohrožovali bezpečnost řidičů a nemocných stromů, stejně jako prořezání a ošetření ostatních stromů tvořících alej. Ale to by byla zřejmě příliš velká práce a nesmíme ani zapomínat, že dřevo lze výhodně prodat třebaže jen na otop. Naštěstí se kácení alejí neprovádí plošně a ještě stále je možné některé takto krásné cesty lemované vzrostlými stromy i u nás vidět na vlastní oči. Nelze stále jen ustupovat požadavkům motorismu, ale je také nutné zachovávat a vytvářet krajinu, kde by mohl žít člověk.

Petr Mikoláš, psáno pro Krasec

Černobyl dnes – vzpomínání na budoucnost

Od 2. do 22. května mohou návštěvníci Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích shlédnout působivou výstavu fotografií Václava Vašků pod názvem „Černobyl dnes – vzpomínání na budoucnost“. Výstava, která přiblíží současnost míst zasažených havárií jaderné elektrárny v Černobylu, získala 2. cenu na Czech Press Photo 2005 v kategorii Příroda a životní prostředí.

Fotograf a novinář Václav Vašků se již delší dobu věnuje dokumentování černobylské katastrofy a jejích důsledků na přírodu a člověka. Jen v roce 2005 strávil v zóně kolem Černobylu téměř dva měsíce.

Součástí výstavy je rovněž výtvarná instalace „Hlavy“ od Marka Borsányiho. Jde o památník k 20. výročí havárie v Černobylu, který bude po ukončení výstavy instalován na vhodném místě jako chodníková dlažba nebo součást dláždění náměstí.

Akce se koná v rámci projektu KRASEC s podporou Evropského sociálního fondu a Ministerstva životního prostředí.

Edvard Sequens

Objevte svou pískovnu

Pozvánka na přednášku a besedu

Pískovny jsou již dlouho součástí české krajiny. Jednou z nejdůležitějších oblastí těžby písku (nebo spíše šterkopísku) jsou v rámci České republiky jižní Čechy, zejména Českobudějovicko a Třeboňsko.

Většina lidí si pod pojmem pískovna zřejmě představí vytěženou pustinu bez života, kterou je třeba co nejrychleji rekultivovat. Tento pohled však nemá s realitou příliš společného. Uvést ho na pravou míru a informovat o přírodovědné hodnotě těchto míst si klade za cíl nový projekt sdružení Calla „Význam, využití a ochrana pískoven v jihočeské krajině“.

V rámci projektu jsme připravili pro obyvatele Borovanska přednášku a besedu, která bude zaměřena převážně na blízkou pískovnu v Třebči. Akce bude spojena s promítáním a koná se v pondělí 29. května v 18:00 v klubovně Podzámčí v Borovanech.

Od botaničky Kláry Řehounkové a zoologů Petra Heneberga a Jiřího Řehounka se dozvíte, proč jsou vytěžené pískovny v některých případech přínosem pro krajinu i vzácné a ohrožené druhy organismů. Uvidíte fotografie rostlin a živočichů, pro které se taková místa stala náhradním útočištěm. Mj. mezi ně patří i masožravé rostliny nebo ptáci, kteří si do stěn pískoven vyhrabávají nory.

Podstatná část přednášky bude věnována břehulím říčním. Jsou to zákonem chráněni ptáci, jejichž největší jihočeské hnízdiště se nachází právě v Třebči. Uvidíte fotografie z jejich kolonií a dozvíte se, jaká opatření je nutné zajistit pro jejich úspěšné hnízdění.

Chtěli bychom vám také ukázat, že rekultivace mnohdy přírodu spíše poškozují, než by jí pomáhaly. Uvidíte příklady rekultivací, které stály zbytečně mnoho peněz a nepřinesly žádný užitek. Promítneme vám ale i příklady přirozené obnovy, která je levnější a z biologického hlediska mnohem vhodnější.

Klára a Jiří Řehounkovi

Týden udržitelného rozvoje 2006

Týden udržitelného rozvoje 2006, který proběhne v Praze na několika místech ve dnech 29.5. - 2.6.2006, bude letos zaměřen na téma "Udržitelná výroba a spotřeba". Organizátorem akce je Ministerstvo životního prostředí České republiky ve spolupráci s Velvyslanectvími Francie, Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku, Švýcarska a dalších institucí.

V rámci Týdne se budou formou konferencí a seminářů diskutovat především následující témata:

- udržitelný rozvoj a rozvojová spolupráce
- ochrana přírodních zdrojů
- čistá energie a energetická účinnost
- nové způsoby výroby, zaměřené na společensky odpovědné chování firem
- environmentálně šetrná města
- udržitelná státní správa - příklady dobré praxe
- odpovědný spotřebitel.

Program bude doplněn promítáním filmu zaměřeného na problematiku udržitelné spotřeby a odpovědného chování spotřebitelů. Více informací získáte na Ministerstvu životního prostředí: jana_kalabisova@env.cz, pavla_chyska@env.cz.

Nabídkový katalog KRASEC

Jihočeské organizace sdružené v Krajské síti environmentálních center KRASEC vydaly svůj nabídkový katalog. Najdete v něm řadu seminářů, besed, přednášek či exkurzí již připravených i těch, které pro Vás dané organizace budou ochotny uspořádat. Podobně si můžete vybrat z nabídky výstav a vydaných odborných a populárně-osvětových publikací. Katalog shrnuje rovněž nabídku poradenství včetně otevíracích hodin. Katalog je zdarma a můžete si ho vyzvednout u nás na Calle nebo si o něj můžete napsat.

Edvard Sequens

Jihočeský Den pro obnovitelné zdroje energie

25. května 2006 se uskuteční v Českých Budějovicích tematický **Den pro obnovitelné zdroje energie**, na němž se podílejí Calla, Energy Centre České Budějovice, Krajská energetická agentura Jihočeského kraje, Krajský úřad Jihočeského kraje a SEVEN, o.p.s.

Od 11. do 26. května v prostorách kina KOTVA v Českých Budějovicích - **výstava nejlepších výtvarných prací dětské soutěže „Čistá energie pro modrou planetu“**.

Dále v kině Kotva budou po celý den promítány **filmy o obnovitelných zdrojích energie**:

9 až 12 hod. - promítání pro školy o obnovitelných zdrojích s předáním cen za výtvarnou soutěž.

17 až 19 hod. - promítání filmů pro veřejnost

Svět je horko (Země se zahřívá) 2001 8'

Velká vize: energie pro budoucnost 2000 25' (Německo)

Jak se stát solárním mistrem ČR? 2005 22' (ČR)

Ze sedláků dodavateli energie 2004 30' (Německo)

20 až 22 hod. - promítání filmů pro veřejnost

Nová energie 2004 52' (Německo)

Marihuana jako strategie záchrany lesa 1998 30' (Japonsko)

A to je ta krásná země... 2004 1,06' (ČR)

Invaze vetřelců 2004 3,41' (UK)

Od 13,00 do 18,30 v jednacím sále zastupitelstva Jihočeského kraje v Českých Budějovicích - **seminář „Obnovitelné zdroje energie – známé i neznámé?“** s přednáškami na téma technických a ekonomických. Seminář byla udělena záštita hejtmána Jihočeského kraje RNDr. Jana Zahradníka.

Vstup na všechny akce zdarma.

Edvard Sequens a Hana Gabrielová

Právě vyšel! Kdo? Co? Nový KRASEC přeci!
Jihočeský čtvrtletník o životním prostředí. ... a nejen o něm.

Z obsahu čísla 3/1 (jaro 2006):

Chceme vůbec Národní park Šumava? , O smyslu záchranných stanic, Portrét Jana Pokorného, Ještě jednou o smluvě-nesmlouvě, Vaříme s Líbou, Náměty pro děti a mnoho dalšího

Napište si o KRASEC na rosa@ecn.cz případně na calla@calla.cz. Doručení zaručíme. Ceny čísla je 25 Kč, předplatitelé příště obdrží zajímavý dárek.

KRASEC - čtivé informace o všem, co se týká životního prostředí do každé poštovní schránky !

Pozvánky na akce

V tomto čísle upozorňujeme na některé akce obsáhlejšími články, které jsou zařazeny výše. Jedná se o výstavu o Černobylu (2. – 22. 5.), přednášku o pískovnách a břehulích (29. 5.), Týden udržitelného rozvoje (29. 5. – 2. 6.), Den pro obnovitelné zdroje energie (25. 5.).

Zelený čtvrtek:

***„Živý svět přírodních zahrad“
aneb Nebojte se zahradničit bez chemie***

Je možné ve městě vytvořit přírodní zahradu? Kde najdou živočichové a rostliny nejlepší místo pro svůj domov? Oživlé kouty, ekonomické aspekty, pěstební principy a architektura v přírodních zahradách.

s **Martinem Charvátém** (Florianus - trvalková školka v Jindřichově Hradci)
a **Dagmarou Hrnčířikovou** (Ekofarma Vícemil)

Čtvrtek 18. května 2006 od 17 hodin v galerii Měsíc ve dne, Nová ul.3, České Budějovice.

Více informací:

ROSA – společnost pro ekologické informace a aktivity, tel.: 387 432 030, rosa@ecn.cz, <http://rosa.ecn.cz>
Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, tel.: 387 310 166, calla@calla.cz, www.calla.cz

Komunitní spolupráce a místní rozvoj - předpoklady, motivace, inspirace

SEMINÁŘ dne 31. května v Českých Budějovicích

9.00 – 13.00, - jednací sál zastupitelstva Jihočeského kraje, U Zimního stadionu 2, 2. patro

Seminář se věnuje problematice spolupráce s veřejností na řešení problémů souvisejících s životem a rozvojem obce a regionu. Seminář je zaměřen z podstatné části prakticky. Vedle teoretické přípravy se bude věnovat zejména prezentaci příkladů dobré praxe z České republiky i zahraničí, ale také tomu, kde hledat odbornou a metodickou pomoc pro spolupráci s veřejností a kde hledat zdroje na podporu komunitní spolupráce.

Seminář je určen pro představitele veřejné správy se zájmem o nadstandardní zapojování veřejnosti do řešení místních problémů a Agendu 21, zástupce MAS, neziskové organizace i další zájemce.

Přihlásit se můžete telefonicky (387432030), elektronicky (guthova@rosa.ecn.cz) i osobně v kanceláři Rosy (Senovážné nám. 9 – JIHOKOV, České Budějovice), kontaktní osoby Z. Guthová a M. Zelenková.

Přihlášení je nutné kvůli přípravě materiálů pro účastníky semináře

ZO ČSOP Šípek pořádá **exkurzi do sídla firmy Planta naturalis**

26 - 27. května 2006

sraz: 16.00 hod. na AN v Českém Krumlově (nebo po dohodě v Českých Budějovicích), exkurzi vede Dr. Božena Šerá, účastnický poplatek: 300,- Kč (studenti a děti 200,- Kč) - v ceně je doprava a ubytování vybavení: jídlo a pití na dva dny, terénní oblečení, nocleh zajištěn v chatkách v Sobotce
předběžný program:

pátek - příjezd do Sobotky, ubytování, případná společná večeře ve městě (podle zájmu účastníků)

sobota - prohlídka sídla a pěstebních polí firmy **Planta naturalis** v Markvarticích u Sobotky (pěstování planých rostlin a léčivých bylin, produkce semen a výroba směsí na obnovu květnatých luk (s odborným výkladem, možnost nákupu semen a rostlin)

- návštěva některé ze zajímavých lokalit v okolí Sobotky (Český Ráj)

V případě zájmu se přihlaste nejpozději do 15. května na adresu: Ekocentrum Šípek, Chvalšinská 112, 381 01 Český Krumlov nebo telefonicky: 721 179 755 (mobil)

Filmárum

je promítání pro veřejnost o přírodě a lidech. Probíhá v areálu Biologické fakulty (Branišovská 31) a je volně přístupné všem divákům.

15.5. – Domorodci v ochraně životního prostředí, film Persil – nevinné praní !?, beseda s Petrem Bílým
Další informace na: <http://filmorum.bf.jcu.cz>

Rosa – společnost pro ekologické informace a aktivity spolu s organizací „die umweltberatung“ z Dolního Rakouska, Zemědělskou fakultou Jihočeské univerzity a Jihočeskou agrární komorou Vás zve na konferenci a exkurzi na podporu rozvoje trhu s místními potravinovými produkty. Konference je spojena s výstavkou místních potravin z obou stran hranice

Konference : Místní produkty – produkce a zpracování potravin v malých provozech česká a rakouská zkušenost

Datum konání: 17. května, od 10.00 do 16.00

Místo konání: Aula Bobík, 2. podlaží, Jihočeská univerzita, České Budějovice, Studentská 800/15

Program:

10.00 Registrace účastníků, výstava místních produktů ČR a z Rakouska, úvodní slovo

10.20 Význam rozvoje trhu místních produktů (RNDr. Z.Guthová, Rosa, o.p.s.)

10.40 Marketing trhu místních produktů – případová studie (Ing. M. Jarolimek, NOS, Nové Hradky)

11.00 Současná legislativa pro maloproducenty, podpora a poradenství v ČR (KHS České Budějovice)

11.45 Pozitivní příklady – Česká republika (MVDr. Josef Daněk, Ekochoch, Hoslovice)

12.15 Značení místních produktů – případová studie, (K. Vlášková, RERA Šumava, o.p.s.)

12.45 Oběd

13.45 „die umweltberatung“ v Dolním Rakousku, Rozvoj trhu místních potravin a ochrana životního prostředí (Robert Kraner, „die umweltberatung“ Waldviertel)

14.05 Legislativa upravující produkci potravin v Rakousku a EU, hygiena výroby potravin v domácích podmínkách (Dir. Dr. Hans Lahner, vedoucí oddělení legislativy, Dolnorakouská agrární komora)

14.35 Podpora místní produkce v Rakousku – předpoklady, marketing, poradenství, vzdělávání a úspěšné projekty (Dipl.-Ing. Adelheid Gerl, vedoucí referátu přímého prodeje (Direktvermarktung) Dolnorakouská agrární komora)

15.05 Finanční podpora rozvoje místní produkce – současný stav a výhled (SZIF České Budějovice)

15.35 Zakončení konference

Účastnický poplatek 150 Kč zahrnuje stravné a občerstvení, které není hrazeno z grantu, tlumočení zajištěno

Exkurze: Produkce a zpracování potravin v malých provozech

Datum konání: 24.května, 8.00 – 17.30

Místo konání: sraz na parkovišti u Výstaviště v Českých Budějovicích (u hlavního vchodu)

- 9.30 – setkání s rakouským partnerem v obci Vitis

- 10.00 – návštěva rodinné farmy manželů Marksteinových, ekologické zemědělství, produkce vajec, mléka, jogurtů, sýrů, pečiva a chleba, prodej ze dvora, zásilkový prodej, trhy
- 12.00 oběd v restauraci Waldland GmbH, Oberwaltenreith (místní speciality a místní produkty)
- 13.00 - 14.30 prohlídka Waldland GmbH – odbytové družstvo místních výrobců a zpracovatelů
- 15.00 - 16.30 návštěva rodinné farmy pana Johanna Aignera, chov skotu, malá jatka, výroba a přímý prodej masa a masných výrobků

Účastnický poplatek 300 Kč zahrnuje stravné a občerstvení, které není hrazeno z grantu, tlumočení zajištěno

Ekologická poradna sdružení Calla – poradenství pro Vás

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc ve dvou oblastech, na které se specializujeme:

Ochrana přírody a krajiny - metodická i právní pomoc občanům, obcím a občanským aktivitám při rozhodování o stavbách a činnostech ovlivňujících životní prostředí, zapojování veřejnosti do procesů posuzování vlivů staveb na životní prostředí, využívání zákonů o poskytování informací, zakládání občanských sdružení, organizování občanských aktivit, zprostředkování posudků.

Za tuto oblast poradny odpovídá Vladimír Molek, dosažitelný na telefonu 387 311 381, v době nepřítomnosti možno využít druhé tel. linky 387 310 166, která slouží zároveň jako záznamník a fax, e-mail: vladimir.molek@calla.cz

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Poradna spotřebitelům elektřiny při jejich problémech s distributory. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoceradioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice.

Pro odpovědi z oblasti energetiky se obraťte na Edvarda Sequense na telefon (se záznamníkem i faxem): 387 310 166, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

Pondělí – 9 až 13 hodin (především energetika)

Úterý – 13 až 17 hodin (především všeobecné poradenství)

Středa - 9 až 13 hodin (především ochrana přírody a krajiny)

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě.

Využijte poradenství pomocí e-mailu: calla@calla.cz.

Písemné spojení: Calla, P.O. BOX 223, 370 04 České Budějovice.

Ekologické poradenství je podpořeno z prostředků evropského sociálního fondu a Ministerstva životního prostředí v rámci projektu jihočeské sítě environmentálních center KRASEC.

Zpravodaj Ďáblík vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: P. O. BOX 223 370 04 České Budějovice

Telefon a fax: 387 310 166

E-mail: calla@calla.cz

Naše konto: 3202800 – 544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Sídlo: Fráni Šrámka 35, České Budějovice

Telefon: 387 311 381

Internet: www.calla.cz

Starší čísla občasníku Ďáblík najdete na stránkách Sdružení Calla.

Uzávěrka dalšího čísla je 30. května 2006.

» Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. «

» Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na dablik.calla@centrum.cz «